

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร
สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร*

BUDDHIST INTEGRATION FOR PERSONNEL'S WORK PERFORMANCE
ENHANCEMENT OF BANGKAPI DISTRICT OFFICE, BANGKOK METROPOLIS

พระมหาขวัญชัย อดิชาโต, รัฐพล เย็นใจมา, ธวัชชัย สมอเนื่อ

Phamaha Kwanchai Etichato, Ratpon Yenchaina, Tawatchai Samorneuar

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: joule1115m@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ 3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร วิธีวิจัยแบบผสมวิธี วิจัยเชิงปริมาณ ใช้การแจกแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 ท่าน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.38 S.D. = 0.63) 2. หลักอิทธิบาทธรรมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. ปัญหาและอุปสรรคต่อพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) บุคลากรได้นำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน แต่อาจยังไม่มากเพียงพอจึงทำให้เป็นสาเหตุของการทำงานที่เฉื่อยชาไม่กระตือรือร้น 2) บุคลากรหนึ่ง

* Received August 15, 2023; Revised August 25, 2023; Accepted August 27, 2023

คนรับผิดชอบงานหลายด้าน ขาดความรู้ความสามารถในงานที่ตนเองรับผิดชอบทำให้งานล่าช้า ผิดพลาด

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; การส่งเสริมประสิทธิภาพ; การปฏิบัติงาน

Abstract

Objectives of this article were: 1. To study the level of operational efficiency of Bangkok District Office personnel. 2. To study the relationship between Itthipada-dhamma and operational efficiency of Bangkok District Office personnel. 3. To study of problems, obstacles, and recommendations for Buddhist integration for promoting the efficiency of work performance of Bangkok District Office personnel, Bangkok Metropolis, conducted by the mixed research methods. The quantitative research used questionnaires to collect data from 279 samples and analyzed the data by frequency, percentage, mean, standard deviation. and analyzed the relationship. The qualitative research, data were collected by in-depth interviewing 10 key informants and analyzed using content descriptive interpretation.

The results of the research were as follows: 1. Buddhist integration for promoting the efficiency of work performance of Bangkok District Office personnel, Bangkok Metropolis was found that; Operations according to the principle of Itthipada-dharma, by overall, it was at a high level (\bar{X} = 4.38 S.D. = 0.63) 2. The principle of itthipada-dhamma was related to the efficiency of work performance of Bangkok District Office personnel. Bangkok Metropolis with statistically significant positive level at 0.01. 3. Problems and obstacles of Buddhist Integration for enhancement of performance efficiency of Bangkok District Office Personnel, Bangkok Metropolitan Administration was found that 1) personnel applied Dharma principles in their work, not in full details, causing the work to be performed sluggishly and not enthusiastically. 2) One employee was responsible for many tasks, lacked of knowledge and competence in the work they were responsible for causing delays and errors.

Keywords: Integrated Buddhism; Performance Promotion; Performance

บทนำ

ในปัจจุบัน การปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับที่ดีแล้ว แต่การปฏิบัติงานในบางจุด อาจติดขัดและปัญหาอยู่บ้าง ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ที่ทวีความรุนแรง ก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิธีในการปฏิบัติงานจากรายงานผลการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของสำนักงานเขตบางกะปิ ประจำปี พ.ศ. 2564 (สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร, 2566) ซึ่งให้เห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ ชำนาญการปฏิบัติงานมากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งงานที่มีความหลากหลายต้องการความรวดเร็วและวิธีการปฏิบัติงานที่นับว่าใหม่ จึงกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมาก ปัญหาดังกล่าวนี้ หากไม่เร่งแก้ไขอย่างถูกต้องเหมาะสมจะทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรไม่เกิดประสิทธิภาพตามที่องค์กรต้องการส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของหน่วยงาน การส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือ มีความเหมาะสมที่สามารถปรับใช้บูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิให้ดียิ่งขึ้น โดยหลักธรรมที่จะนำมาในที่นี้ ได้แก่ หลักอิทธิบาทธรรม (ที.ปา. (ไทย) 11/110/80-81) ซึ่งเป็นหลักธรรมแห่งความสำเร็จ อันประกอบด้วยหลักปฏิบัติ 4 ประการ ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เป็นการประยุกต์ใช้ร่วมกับแนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ให้เกิดการเสริมสร้างทุนมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม การปฏิบัติงาน ซึ่งหากว่าบุคลากรปฏิบัติงานด้วยความรักและความพึงพอใจ มีความเพียรที่จะปฏิบัติงาน มีการไตร่ตรอง ทดสอบและแก้ไขปรับปรุงความผิดพลาดอยู่เสมอ งานก็จะออกมาในลักษณะที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เปรียบประดุจหนทางที่ช่วยให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังปรากฏในพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในอังคตตรนิกาย ทุกนิบาต ได้กล่าวถึง อิทธิบาทธรรม ในอิทธิบาทสูตร ดังนี้ว่า อิทธิบาทธรรม (คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ) ได้แก่ ภิกษุในพระธรรมวินัยนี้ 1) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยฉันทะ สมาธิ และปธานสังขาร 2) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิริยะ สมาธิ และปธานสังขาร 3) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยจิตต สมาธิ และปธานสังขาร 4) เจริญอิทธิบาทที่ประกอบด้วยวิมังสา สมาธิ และปธานสังขาร (อภ.วิ. (ไทย) 35/431/342)

ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษา พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยนำหลักอิทธิบาทธรรม มาบูรณาการเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่และเสนอเป็น

แนวทางส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานเขตบางกะปิ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ เฉพาะสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งผลจากการศึกษาวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานเขตบางกะปิ ในการส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร และสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สำนักงานเขตบางกะปิ ได้รับประโยชน์มากที่สุด เกิดประสิทธิภาพและคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างมากที่สุดสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
3. ศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ การวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเลือกแบบเจาะจงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร จำนวน 10 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร การปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$ S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ (ความพอใจ) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$ S.D. = 0.65)

ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$ S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการให้บริการอย่างเสมอภาค มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$ S.D. = 0.70)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างหลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า หลักอิทธิบาทธรรมกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($R=0.903^{**}$) หลักอิทธิบาทธรรมมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่สูงมาก กล่าวคือ เมื่อบุคลากรปฏิบัติงานโดยบูรณาการเข้ากับหลักอิทธิบาทธรรม การปฏิบัติงานก็จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงยอมรับสมมติฐาน

3. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า 1) ปัญหาในการปฏิบัติงาน บุคลากรได้นำหลักธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงาน แต่อาจยังไม่มากเพียงพอจึงทำให้เป็นสาเหตุของการทำงานที่เฉื่อยชาไม่กระตือรือร้น บุคลากรหนึ่งคนรับผิดชอบงานหลายด้าน ขาดความรู้ความสามารถในงานที่ตนเองรับผิดชอบ ทำให้งานล่าช้า ผิดพลาด 2) อุปสรรคในการปฏิบัติงาน เมื่อพบข้อบกพร่องของงานแต่ไม่รับนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานครั้งต่อไป ทำให้มักเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้อีก บุคลากรขาดการวางแผนในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติงานตามความเคยชินและความสะดวกสบายของตนเองเป็นส่วนใหญ่ การปฏิบัติงานขาดความทุ่มเท ทั้งร่างกายและแรงใจ เนื่องจากเกิดความเลื่อมล้ำทางขวัญกำลังใจ ค่าตอบแทนที่ได้รับไม่เหมาะสมกับปริมาณงานและความรับผิดชอบ 3) ข้อเสนอแนะ ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานโดยการประยุกต์ใช้หลักธรรมกับบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน การบริหารจัดการงานควรมีรูปแบบใหม่ ๆ บ้าง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความท้าทายในงานและเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำงาน สร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ ให้บุคลากร มีกิจกรรมกระตุ้นการทำงานให้กับบุคลากร ควรตั้งเป้าหมายและความมุ่งมั่นเป้าหมายแห่งความสำเร็จ งานที่ดำเนินการอยู่ให้จิตใจจดจ่อในงาน ควรบริหารจัดการเรื่องอำนาจหน้าที่ งานที่รับผิดชอบให้เหมาะสม สร้างกิจกรรมสานความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำเสมอ ส่งเสริมฝึกอบรมให้แก่บุคลากรอยู่เสมอซึ่งจะทำให้เกิดความชำนาญในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พบว่า พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติมาก ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติหน้าที่และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของชาติรี แนวจำปา (2552) ได้วิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร พบว่า บุคลากรมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม ด้านวิมังสา ในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนบุคลากรที่มีอายุ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการประยุกต์ใช้อิทธิบาทธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในแต่ละด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านฉันทะ จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านฉันทะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากบุคลากรมีความยินดีให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่มาติดต่อสอบถามอย่างเต็มความสามารถ เมื่อประชาชนมาติดต่อราชการผู้ปฏิบัติมีความพอใจในการให้บริการประชาชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพบูลย์ ตั้งใจ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักอิทธิบาท 4 : กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานตามหลักอิทธิบาท 4 : กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ ด้านฉันทะ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากพนักงานบริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานปรารถนาที่จะให้งานบรรลุผล พึงพอใจในตำแหน่ง และหน้าที่ที่ได้รับ ปรารถนาที่จะให้งานบรรลุผลสำเร็จ ปฏิบัติตามกฎระเบียบของบริษัท และประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดี ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเสมอ พึงพอใจกับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของบริษัท พึงพอใจเพื่อนร่วมงานและหัวหน้างาน พร้อมจะให้คำปรึกษาและบริการกับลูกค้า พร้อมที่จะรับผิดชอบในตำแหน่งงานที่สูงกว่า และพึงพอใจที่จะร่วมงานกับบริษัทต่อไป

2) ด้านวิริยะ จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิริยะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากบุคลากรมีการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจในหน้าที่อยู่เสมอ และถ้าหากมีงานที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนเกินเวลาราชการ บุคลากรมีความยินดีอุทิศเวลาให้กับงานด้วยความเต็มใจ และเมื่อได้รับมอบหมายงานจากผู้บังคับบัญชาจะรีบปฏิบัติหน้าที่นั้นโดยทันที ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชาญณรงค์ ชันประกอบ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในจังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนปฏิบัติหน้าที่โดยมีความเพียรพยายามที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหามากที่สุด และเมื่อพิจารณากับเกณฑ์แล้วจัดได้ว่ามีการปฏิบัติหน้าที่ในระดับมาก

3) ด้านจิตตะ จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านจิตตะ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เนื่องจากบุคลากรมีการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ปฏิบัติงานอย่างตรงต่อเวลา และในการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อเกิดกรณีที่ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จะขอคำแนะนำจากผู้บังคับบัญชาเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญมี บุญเยี่ยม (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การนำอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เพื่อเปรียบเทียบการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่าพนักงานศูนย์ควบคุมการบินภูเก็ต นำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จโดยอาศัยแรงจูงใจภายนอก วิธีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ คือสร้างฉันทะให้เกิดขึ้นในใจของตนเป็นเบื้องต้นก่อนเพื่อให้เกิดความชอบหรืออยากที่จะทำงานนั้น ๆ จากนั้นต้องใช้วิริยะ คือความเพียรพยายามความอดทนในการต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อที่จะทำงานนั้นให้สำเร็จตามเป้าหมาย ในขณะที่ทำงานต้องมีจิตตะ คือ ความตั้งใจหรือเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบต่องานที่ทำ เพื่อให้ได้ผลงานที่ดีมีคุณภาพ และสุดท้ายต้องใช้ วิมังสา คือ พิจารณาไตร่ตรองงานที่ทำอย่างรอบคอบ มีการตรวจสอบข้อบกพร่องจากการทำงานแล้วหาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นในครั้งต่อ ๆ ไป เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

4) ด้านวิมังสา จากผลการวิจัย พบว่า บุคลากรของสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาทธรรม ด้านวิมังสา

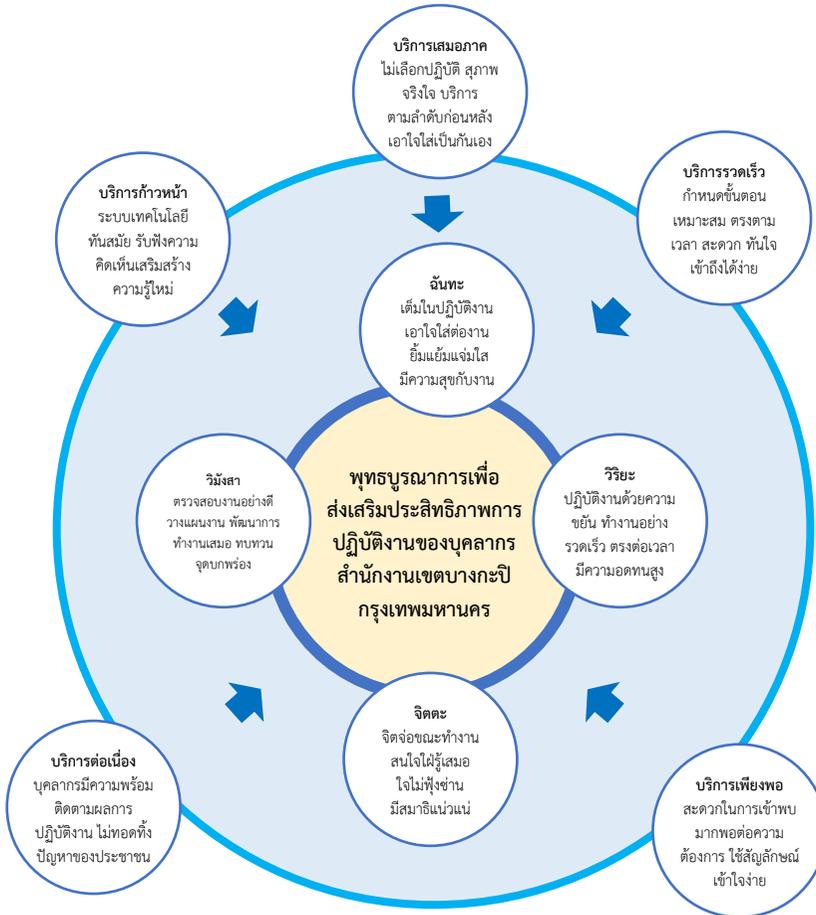

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงเนื่องจากบุคลากรมีการปฏิบัติงาน โดยใช้หลักเหตุผล ใช้หลักความถูกต้องมากกว่าความรู้สึก มีความรอบคอบ มีความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และสามารถจัดการปัญหาได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เฉลิมศักดิ์ สุขสำราญ (2547) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมของข้าราชการตำรวจต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน ผลการวิจัยพบว่า ในการศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติงานของข้าราชการชั้นสัญญาบัตรระดับรองสารวัตรในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1 พบว่า มีความพร้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเผชิญกับการปฏิบัติหน้าที่และด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรระดับรองสารวัตรในสังกัดตำรวจภูธรภาค 1 มีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเผชิญกับการปฏิบัติหน้าที่ สติปัญญา และด้านร่างกายค่อนข้างมาก เนื่องจากข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรทุกคนย ด้รับการฝึกอบรมจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจให้มีความรักสามัคคีในหมู่คณะ มีระเบียบวินัย มีความเคารพระหว่างผู้อาวุโส และมีสายการบังคับบัญชาที่ค่อนข้างชัดเจน มีการฝึกฝนให้มีนิสัยรักในการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เน้นให้รักษาความสะอาดสถานที่พักอาศัย ระเบียบวินัยในการแต่งเครื่องแบบและการเตรียมพร้อมด้านอุปกรณ์การออกปฏิบัติหน้าที่อยู่เสมอ

องค์ความรู้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร” สามารถอธิบายได้ดังนี้

วงกลมชั้นนอก 1) บริการอย่างเสมอภาค ไม่มีการแบ่งแยก กีดกันการให้บริการ ประชาชนจะได้รับการปฏิบัติโดยใช้มาตรฐานการให้บริการเดียวกัน 2) บริการอย่าง

รวดเร็ว ให้บริการตรงต่อเวลาเสมอ ปฏิบัติงานโดยมุ่งสร้างความพึงพอใจ แก่ประชาชนผู้ไปขอรับบริการให้มากที่สุด สะดวกที่สุด 3) บริการอย่างเพียงพอ จัดเตรียมการบริการประชาชนให้มากพอแก่ความต้องการ เข้าถึงได้ง่าย ขั้นตอนไม่ซับซ้อนยุ่งยาก วัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ จะต้องมีย่างเพียงพอ 4) บริการอย่างต่อเนื่อง บุคลากรของหน่วยงานจะต้องมีความพร้อมแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน เปิดให้บริการตามวันและเวลาที่ชัดเจน ติดตามผลการปฏิบัติงาน ไม่ทอดทิ้งประชาชน 5) บริการอย่างก้าวหน้า เสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ นำมาปรับใช้ในการปฏิบัติงาน หมั่นรวบรวมข้อมูลหาจุดบกพร่องแล้วปรับปรุงแก้ไขพัฒนาต่อไป

วงกลมชั้นใน 1) ฉันทะ ความพอใจ มีใจรักในหน้าที่ของตน และฝักใฝ่รักในจุดหมายของงานที่ทำ ปฏิบัติงานของตนอย่างเต็มที่จนกว่าจะบรรลุถึงจุดหมาย ยึดมั่นแจ่มใส มีอัธยาศัยดีต่อคนรอบข้างโดยเฉพาะผู้ที่มารับการบริการ 2) วิริยะ ปฏิบัติงานด้วยความพากเพียรพยายาม ไม่ย่อท้อ ไม่หวั่นกลัวต่ออุปสรรคและยากลำบาก สร้างแรงหนุนในเวลาทำงาน มั่นคง พุ่งตรงต่อเป้าหมายความสำเร็จของงาน 3) จิตตะ มีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน จดจ่ออยู่กับงานนั้น ไม่ปล่อย ไม่ห่างไปไหนมีสมาธิอยู่กับงาน ไม่สนใจเรื่องอื่น ๆ หรือฟุ้งซ่านไปในเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับงานของตน 4) วิมังสา หมั่นใคร่ครวญตรวจตราหาเหตุผล วางแผนงานให้ดี และตรวจสอบข้อบกพร่องหรือขัดข้องในงานที่ทำ รู้จักคิดหาทางแก้ไขปรับปรุง เสริมสร้างความรู้ ติดตามเรื่องที่รับผิดชอบอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

สรุปได้ว่า หลักอิทธิบาทธรรมเมื่อนำมาบูรณาการเข้ากับแนวคิดเรื่องการให้บริการสามารถที่จะส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด คือการปฏิบัติงานด้วยความใสใจรักในงาน มีความสุขกับงานที่ทำ ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร รวดเร็ว ไม่ทอดลยต่อปัญหาหรือความยากลำบาก ส่งผลให้มีสมาธิจดจ่อแน่วแน่นอยู่กับงานไม่ฟุ้งซ่าน เกิดปัญญาพิจารณา ไตร่ตรอง ตรวจสอบงานทบทวนถึงข้อผิดพลาดเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากร ในการนำหลักธรรมในพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ มาประยุกต์ใช้กับการทำงานให้มากยิ่งขึ้น
2. ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ระดับปฏิบัติการ ถึงระดับบริหาร เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่

3. ควรมีการปฏิบัติงานเชิงรุกในการให้บริการประชาชน ชุมชน ในเขตงานที่รับผิดชอบ

4. ควรมีการกำหนดการออกแบบลักษณะงาน ขั้นตอนและวิธีการทำงานให้สอดคล้องเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของบุคลากร

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. การปรับปรุงข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ มีความทันสมัย และเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ยิ่งขึ้นกว่าเดิม

2. การจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ตรงตามลักษณะของงาน

3. นำหลักอิทธิบาทธรรมไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้มากขึ้น

4. อบรม บุคลากรในหน่วยงาน เช่น การศึกษาดูงาน การพัฒนาความรู้ความสามารถ เพื่อเพิ่มทักษะและประสพการณ์ที่ดีในการทำงาน เสริมสร้างบรรยากาศสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เอื้อต่อการทำงาน ทำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของบุคลากร เช่น ในสำนักงานองค์กร หรือหน่วยงานอื่น ที่มีลักษณะการปฏิบัติงานคล้ายคลึงกัน โดยมีหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นตัวแปร

2. ควรศึกษาจากกลุ่มประชากร หรือกลุ่มตัวอย่างโดยรวมจากหน่วยงานอื่น เพื่อศึกษาข้อมูลว่ามีการใช้หลักอิทธิบาทธรรม ในการปฏิบัติหน้าที่ มีความเหมือนกัน หรือแตกต่างกันจากการวิจัยครั้งนี้หรือไม่

3. ควรศึกษาเรื่องของประสิทธิภาพการให้บริการของสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมศักดิ์ สุขสำราญ. (2547). *ความพร้อมของข้าราชการตำรวจต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามโครงการพัฒนาสถานีตำรวจเพื่อประชาชน* (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชาญณรงค์ ชันประกอบ. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในจังหวัดหนองคาย* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชาติรี แนวจำปา. (2552). การประยุกต์ใช้อำนาจ 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์พุทธ
ศาสดรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- บุญมี บุญเยี่ยม. (2544). การนำอำนาจ 4 ไปใช้ในการทำงานของพนักงานศูนย์ควบคุม
การบินภูเก็ต บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด (วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา). สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ไพบุลย์ ตั้งใจ. (2554). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน ตามหลักอำนาจ 4 :
กรณีศึกษา บริษัท แอมพาสอินดัสตรี จำกัด จังหวัดสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์
พุทธศาสดรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา:
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. (2564). รายงานผลการบริหารและพัฒนา
ทรัพยากรบุคคลประจำปี พ.ศ. 2564. สืบค้น 10 สิงหาคม 2566, จาก
[https://webportal.bangkok.go.th/bangkapi/page/sub/16694_Bangkok-
PORTAL.pdf](https://webportal.bangkok.go.th/bangkapi/page/sub/16694_Bangkok-PORTAL.pdf)